

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2000-2001

4 juli 2001

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**– van de heren Johan Weyts, Stefaan Platteau, Herman De Reuse en Lucien Suykens,
mevrouw Ann De Martelaer en de heer Chris Vandenbroeke –**

betreffende een overeenkomst voor helikopterbeloodsing

TEKST AANGENOMEN DOOR DE PLENAIRE VERGADERING

Zie :

668 (2000-2001)

- Nr. 1 : Voorstel van resolutie
- Nr. 2 : Verslag

Het Vlaams Parlement,

– overwegende dat :

1° het project van de helikopterbeloodsing kadert in de optimalisatie van het loodsen van de zeeschepen naar de Vlaamse havens. Het past in de strategische doelstellingen van het Vlaamse Gewest inzake dienstverlening in de maritieme toegang en de vrijwaring van de concurrentiepositie van de Vlaamse zeehavens in de range Hamburg-Le Havre. De invoering van helikopterbeloodsing was hoogdringend gezien de evolutie in andere havengebieden in de range. Overwegende dat het dan ook in het algemeen economisch belang is dat schepen tijdig van een loods worden voorzien. Bij slechte weersomstandigheden is dit niet altijd mogelijk via de klassieke middelen, met name de redebotten die dan niet meer kunnen uitvaren. Via helikopterbeloodsing kan dan alsnog de loods aan boord van het schip worden gebracht. Dit geldt ook voor het van boord halen van de loods, zodat deze onmiddellijk terug inzetbaar is voor een andere beloodsing. Dit impliceert een optimaler inzetbaarheid van de Vlaamse loodsen, een meeropbrengst aan loodsgelden en het vermijden van kosten omdat de loods moet meevaren naar een vreemde, soms verafgelegen, haven. De kosten verbonden aan de helikopterbeloodsing worden – volgens de afdeling Loodswezen (ALW) – immers ruimschoots gecompenseerd door de opbrengsten aan loodsgelden. Tevens worden de wachttijden van de schepen hierdoor ingekort hetgeen belangrijke operationele en economische voordelen oplevert voor de schepen, de havens en de economische actoren in die havens. Stelt vast dat het belangrijkste aspect verbonden aan de helikopterbeloodsing ongetwijfeld het veiligheidsaspect is. Bij slechte weersomstandigheden kunnen zoals gezegd de schepen niet altijd van een nood worden voorzien. De helikopterbeloodsing zorgt aldus voor een grotere veiligheid in het drukke scheepvaartverkeer ;

2° inzake de beslissing tot uitbesteding :

- op 23 juni 1998 de Vlaamse regering beslist heeft om een algemene offerteaanvraag uit te schrijven voor het van en aan boord brengen van een loods op een schip door middel van een helikopter (verder helibeloodsing genoemd) ;

- ondanks de bevinding uit een studierapport van Andersen Consulting dat de uitvoering van helibeloodsing in eigen beheer financieel heel wat voordeliger zou zijn dan via uitbesteding, deze uitvoeringswijze niet in overweging werd genomen ;

- de Vlaamse regering zonder motivering heeft geopteerd voor een outsourcing en dat pas nadien, op vraag van het Rekenhof, deze beslissing werd verantwoord door te verwijzen naar de hoogdringendheid waarmee de helebeloodsing diende te worden ingevoerd, de algemene tendens binnen de Vlaamse Gemeenschap om het operationele te outsourcen en het feit dat bepaalde ramingen uit voormelde studie onderschat zouden zijn ;

3° inzake de overschrijding van de geraamde kostprijs de Vlaamse regering op 23 juni 1998 de toelating gaf om de helibeloodsing beperkt in te voeren voor een geraamd bedrag van 50 miljoen frank per jaar. Een verdere toename kan slechts voor zover dit gefinancierd wordt door budgetten die vrijkomen uit de vermindering van de exploitatiekosten. Bovendien werd ook in het bestek gestipuleerd dat in stap 1 de helibeloodsing maar voor een bedrag van 50 miljoen frank per jaar zou worden opgedragen ;

4° inzake de staking van helibeloodsing wegens onderhoud van de helikopter in het contract voor de helikopterbeloodsing geen specifieke regeling werd opgenomen voor het geval de helikopter uitvalt wegens onderhoud of herstelling, maar in het algemeen is bepaald dat de in gebreke blijvende dienstverlener volledig moet instaan voor de kosten die worden gemaakt bij het inschakelen van een derde om de continuïteit van de dienst te waarborgen en dat voor elke inbreuk hierop een contractuele boete is voorzien ;

5° inzake de budgettaire aanrekening :

- overeenkomstig artikel 31, § 2, b, van de gecoördineerde wetten op de rijkscomptabiliteit en van artikel 2, § 1, 4°, van het koninklijk besluit van 31 mei 1966 houdende regeling van de controle op de vastlegging van de uitgaven in de diensten van algemeen bestuur van de Staat de vermoedelijke uitgave van de verbintenis, integraal op de vastleggingskredie-

ten van de uitgavenbegroting van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap diende te worden aangerekend ;

- bij het aangaan van de verbintenis de totale financiële impact van de overeenkomst (9 jaar aan 50 miljoen frank/jaar) op 450 miljoen frank kon worden geraamd ;

6° inzake de gratis helibeloodsing bij gestaakte loodsdienst is in het Loodsdecreet¹ expliciet gesteld dat de gezagvoerders van de schepen alle extra kosten die verband houden met het loodsen, waaronder de kosten voor de helibeloodsing, dienen te betalen en uit de toelichtingen bij dit decreet duidelijk blijkt dat de decreetgever daarbij ook de extra kosten voor helibeloodsing in geval van slechte weersomstandigheden voor ogen had.

– stelt vast dat :

1° inzake de beslissing tot uitbesteding :

- a) er nog steeds onvoldoende is aangetoond dat voor de helibeloodsing outsourcing te verkiezen is boven een uitvoering in eigen beheer. Het volgen van een algemene tendens die binnen de Vlaamse Gemeenschap zou bestaan om het operationele te outsourcen, zonder een afweging van kosten en baten, is niet rationeel en biedt op zich geen enkele waarborg tot een efficiënte aanwending van overheidsmiddelen ;
- b) tot dusver nog maar in een eerste fase een kleine fractie van de geplande helibeloodsing contractueel werd toegewezen en voor de veel omvangrijker helibeloodsingen die in de volgende fasen nog zullen moeten worden uitgevoerd een afweging tussen uitvoering in eigen beheer en outsourcing nog steeds relevant is ;

2° inzake de overschrijding van de geraamde kostprijs :

- a) in het eerste contractjaar voor een bedrag van 102 miljoen frank helibeloodsingen werden uitgevoerd zonder dat is aangetoond dat de supplementaire uitgaven

werden gefinancierd door middel van besparingen op de exploitatiekosten ;

- b) de Vlaamse regering hierop heeft geantwoord dat er door de helibeloodsingen daadwerkelijk kostenbesparingen werden gerealiseerd, maar dat deze vooralsnog niet in cijfers werden uitgedrukt ;

- c) de Vlaamse regering ook verwees naar een meer realistische raming van Afdeling Loodswezen die zou hebben uitgewezen dat de helibeloodsingen wegens langdurige slechte weersomstandigheden tot 120 miljoen frank per jaar zouden kunnen oplopen ;

- d) er aanwijzingen zijn dat de nu contractueel bedongen eenheidsprijs voor helibeloodsingen hoog is en dat er bovendien kan worden aangetwijfeld of de momenteel gehanteerde honorering per effectieve beloodsing voordeliger is dan een honorering per vlieguur ;

- e) de administratie momenteel alsnog een onderzoek naar de prijsbepaling en het prijsvormingsprocédé heeft in het vooruitzicht gesteld en tevens onderzoekt in welke mate het lopende contract op dat vlak nog kan worden aangepast ;

3° inzake de staking van helibeloodsing wegens onderhoud van de helikopter :

- a) op 16 en 17 februari 2000 ALW een beroep heeft moeten doen op een helikopter van de Belgische Luchtmacht om de helibeloodsing te kunnen waarborgen omdat het enige toestel van de helikopterfirma tijdelijk buiten gebruik was wegens groot onderhoud ;

- b) niettegenstaande ALW zelf rechtstreeks de opdracht voor de beloodsingen heeft gegeven aan de Belgische Luchtmacht, zij hiervoor aan de helikopterfirma een bedrag van 1.800.000 frank heeft betaald volgens de tarieven die hiervoor in de overeenkomst waren overeengekomen, ofschoon de door de Belgische Luchtmacht aangerekende prijs maar 639.992 frank bedroeg ;

- c) de administratie, na een opmerking van het Rekenhof, alsnog het verschil zijnde 1.160.008 frank via een kredietnota van

¹ Voluit : het decreet van 19 april 1995 betreffende de organisatie en de werking van de loodsdienst van het Vlaams Gewest en betreffende het brevet van havenloods

de helikopterfirma heeft gerecupereerd en van oordeel was dat aan de helikopterfirma de haar door de Belgische Luchtmacht aangerekende kostprijs kon worden betaald ;

- d) het Rekenhof evenwel met een dergelijke regeling geen genoegen heeft genomen en heeft aangedrongen op strikte toepassing van de contractuele bepalingen, volgens dewelke tevens de volledige aan de Belgische Luchtmacht betaalde som en de contractuele boete van de helikopterfirma moest worden gerecupereerd, zijnde 711.992 frank. Laatstgenoemd bedrag werd door het Rekenhof, bij zijn controle in het kader van het voorafgaand visum, ingehouden ;

4° inzake de budgettaire aanrekening :

- a) tot dusver elk jaar maar het bedrag van de voor het betreffende jaar verwachte uitgaven op de vastleggingskredieten van de begroting werd aangerekend, gelet op het feit dat in de overeenkomst formeel een jaarlijkse opzegmogelijkheid is voorzien ;
- b) gelet op de exuberante opzegvergoeding, een vroegtijdige opzegging van het contract uitgesloten is. De opzegvergoeding komt erop neer dat bij opzegging van de overeenkomst in totaal dezelfde prijs als bij uitvoering van de overeenkomst gedurende 9 jaar zou zijn betaald. Bij het sluiten van de overeenkomst kon dit geraamd worden op 450 miljoen frank, maar rekening houdend met de omzet van het eerste uitvoeringsjaar kan deze op ruim 800 miljoen frank worden geraamd ;
- c) de Vlaamse regering akkoord is gegaan met de opmerking die het Rekenhof dienaangaande heeft geformuleerd, maar hier tot dusver nog geen gevolg heeft aan gegeven ;

5° inzake de gratis helibeloodsing bij gestaakte loodsdienst tot vóór de inwerkingtreding van het huidige helibeloodsingscontract de helibeloodsing geschiedde in opdracht van de Antwerpse Scheepvaartvereniging en de kosten ervan volledig op de rederijen werden verhaald. Nu de helibeloodsingen door ALW worden georganiseerd, worden geen extra-kosten aangerekend bij helibeloodsing bij gestaakte loodsdienst (omwille van slech-

te weersomstandigheden), wat in strijd is met voornoemde decreetsbepaling.

– beveelt aan dat :

- 1° inzake de beslissing tot uitbesteding op een grondige wijze zou worden onderzocht en gemotiveerd welke uitvoeringswijze, uitvoering in eigen beheer of outsourcing voor de toekomstige helikopterbeloodsingen het meest geschikt is ;
- 2° inzake de overschrijding van de geraamde kostprijs in het kader van het lopende contract de omzet van de helibeloodsingen te beperken tot de door de Vlaamse regering en bij de aanbesteding vooropgezette 50 miljoen frank per jaar en voor de eventuele noodzakelijke overschrijdingen een contractaanpassing en voordeliger prijszetting na te streven ;
- 3° inzake de staking van helibeloodsing wegens onderhoud van de helikopter de terzake geldende besteksbepalingen strikt dienen te worden toegepast. Mocht de onbillijkheid ervan kunnen worden aangetoond dienen de contractuele bepalingen op de reglementair voorziene wijze te worden aangepast ;
- 4° inzake de budgettaire aanrekening het toekomstige financiële engagement van de bestaande verbintenis alsnog integraal op de geëigende vastleggingskredieten van DAB Loodswezen zouden worden aangerekend ;
- 5° inzake de gratis helibeloodsing bij gestaakte loodsdienst hiervoor de nodige decretale basis moet worden gecreëerd indien men de huidige praktijk van gratis helikopterbeloodsing toch wil verderzetten.